

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

**Навчально-науковий Інститут мистецтв
Кафедра управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та
івентменеджменту**

**ШИКЕРИНЕЦЬ В.В.
БАЗІНЯК І.І.
МАЛАНЮК Т.З.
ФЕДОРАК В.В.
ДУТЧАК О.І.**

**Навчально-методичний посібник
«Державне управління соціокультурною сферою»**

**Івано-Франківськ
2022**

Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету туризму Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Рецензенти:

Жук О.І. кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.

Тимків В.М. кандидат наук з державного управління, директор Івано-Франківської обласної філармонії імені Іри Маланюк.

Шикеринець В.В., Базіняк І.І., Маланюк Т.З., Федорак В.В., Дутчак О.І. «Державне управління соціокультурною сферою» : Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2022. 40 с.

У навчально–методичному посібнику викладено навчальний матеріал: тестові й індивідуальні завдання, питання для самостійної підготовки студентів, список рекомендованої літератури з дисципліни «Державне управління соціокультурною сферою». Згідно з навчальними програмами, програмовий матеріал послідовно розкриває об’єкт-предметну сутність навчальної дисципліни «Державне управління соціокультурною сферою».

Для студентів вищих навчальних закладів, які готуються працювати менеджерами соціокультурної діяльності, викладачів вузів, а також фахівців, що займаються історією соціокультурної діяльності.

© Шикеринець В.В., 2022

Базіняк І.І., 2022

Маланюк Т.З., 2022

Федорак В.В., 2022

Дутчак О.І., 2022

© Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2022

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ОПРАЦЮВАННЯ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ	11
ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ	12
ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	15
ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ СТУДЕНТІВ	16
ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	18
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ	19
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	26
СЛОВНИК ТЕРМІНІВ	27

ПЕРЕДМОВА

Соціокультурна сфера є основою для збереження єдності країни, недооцінення питань в Україні соціокультурної ідентичності, соціокультурної єдності та соціокультурної ідентифікації стало, на нашу думку, однією з можливих причин проникнення соціокультурної сфери країни-агресора у всі сфери життя громадян.

Це дало можливість їм безперешкодно просувати ідею «русского мира» в нашій державі, адже принцип залишкового фінансування соціокультурної сфери залишався базовим для цієї сфери. А тому послаблення в культурному інформаційному просторі дало підґрунтя для збройної агресії. Беззаперечно, зараз політика держави має бути спрямована на посилення військової сфери задля забезпечення перемоги, однак соціокультурна сфера є також важливим напрямком у цій боротьбі. Вагому роль у соціокультурній сфері на сьогодні відіграють громадські об'єднання, некомерційні організації, творчі спілки, асоціації діячів соціокультурної сфери, різного роду соціальні та приватні фонди, які досить активно сприяють розвитку ринку соціокультурної сфери та сприяють залученню джерел фінансування соціокультурної діяльності. При впровадженні механізмів державної політики у соціокультурній сфері необхідно враховувати наступні аспекти: розробка та реалізація заходів щодо інноваційної трансформації інфраструктури галузі і системи управління нею, що сприятиме зменшенню неоднорідності забезпечення населення послугами організацій і подолання соціальної нерівності в творчому розвитку громадян, результатом чого стане створення та розвиток єдиного культурного та інформаційного простору України. формування і постійне оновлення єдиної електронної державної бази даних про музейні предмети і колекції задля розробки дієвого механізму їх обліку і зберігання, забезпечення доступу громадян до культурних цінностей та сприяння їх науковому дослідженню; розробка нормативно-правового інструментарію щодо підтримки професійного мистецтва, розвитку творчої діяльності та забезпечення соціального захисту творчих працівників, створення механізмів переходу установ соціокультурної сфери до здійснення діяльності в ринкових умовах, зростанню приватного фінансування, впровадження сучасних форм управління; підготовка та запровадження грантових програм підтримки діяльності фольклорних колективів і майстрів декоративно-прикладного мистецтва, сприяння залученню дітей і молоді до творчості, як інструменту збереження і розвитку української соціокультурної сфери; участь у міжнародних проєктах та сприяння інтеграції сфери соціокультурної сфери України у світовий культурний процес, з метою закріплення її позитивного іміджу за кордоном. Дослідження та аналіз показників загальної динаміки населення, числа потенційних споживачів послуг культурного характеру.

Варто звернути увагу, що базовим елементом здійснення управління державою сферою соціокультурної сфери є регулювання її за допомогою нормативно-правових актів, які є практичним втіленням політика держави. Таким чином, державна політика у соціокультурній сфері повинна бути направлена на охорону та збереження національної культурно-мистецької спадщини, сприяння розвитку академічних напрямків мистецтва, підвищення рівня професіоналізму, розвиток мистецької та культурологічної освіти, якісне матеріально-технічне забезпечення сфери соціокультурної сфери, популяризацію українського мистецтва у світі. До пріоритетних завдань розвитку соціокультурної сфери варто віднести збереження та примноження культурних надбань, забезпечення свободи творчої діяльності, створення умов доступу до культурних цінностей, усіх видів культурних послуг та соціокультурної діяльності для кожного громадянина, створення ефективних механізмів творчого розвитку особистості, підвищення культурного рівня та рівня естетичного виховання громадян.

Таким чином вивчення дисципліни «Державне управління соціокультурною сферою» потребує подальшого вивчення, зокрема, варто дослідити досвід зарубіжних країн щодо регулювання та забезпечення соціокультурної сфери.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет туризму

Кафедра управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та
івентменеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЮ СФЕРОЮ»

Освітньо-професійна програма «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Спеціальність 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 30.08. 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Державне управління соціокультурною сферою
Освітньо-професійна програма	Менеджмент соціокультурної діяльності
Спеціалізація	–
Спеціальність	028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	4/8
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 14 год. Семінарські заняття – 16 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни
<p>Мета вивчення навчальної дисципліни: формування системи базових знань у сфері менеджменту, розуміння концептуальних засад системного управління підприємствами та організаціями, здатності працювати у команді, набуття вмінь розробки й прийняття управлінських рішень, використовуючи відповідні методи та інструментарій для їх обґрунтування.</p> <p>Основні завдання навчальної дисципліни: набуття знань з питань: теоретичних та методологічних основ державного управління; системного і комплексного підходу до управління закладами сфери соціокультурних послуг; інституційних рівнів та організаційних структур управління; методів організації надання послуг; форм і методів державного управління; оцінки ефективності державного управління; вивчення методів використання базових інструментів державного управління; вивчення впливу різних факторів на ефективність системи державного управління закладами сфери соціокультурних послуг; вироблення у студентів практичних умінь та навичок управлінської діяльності; сприяння дослідницькій діяльності, розвитку самостійності та відповідальності студентів.</p>

Компетентності:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у соціокультурній сфері, креативної економіки і культуротворчих практик, що передбачає застосування теорій та методів менеджменту культури і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК17. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК18. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК19. Здатність критично усвідомлювати взаємозв'язок між культурними, соціальними та економічними процесами.

СК20. Здатність аналізувати економічні, екологічні, правові, політичні, соціологічні, технологічні аспекти формування ринку культури.

СК21. Здатність визначати стратегічні пріоритети та аналізувати особливості місцевих, регіональних, національних та глобальних стратегій соціокультурного розвитку.

СК24. Здатність планувати, управляти, та контролювати виконання поставлених завдань та прийнятих рішень. СК33. Вміння використовувати сучасні методи обробки інформації для організації та управління соціокультурними процесами.

Програмні результати навчання:

РН4. Здійснювати практичну діяльність відповідно до чинного законодавства.

РН5. Оцінювати специфіку застосування принципів управління в соціокультурному менеджменті.

РН10. Вивчати, узагальнювати та адаптувати найкращий досвід соціокультурної розбудови.

РН13. Обґрунтовувати управлінські рішення

РН14. Оцінювати наслідки прийнятих організаційно-управлінських рішень.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Теоретичні засади державного управління в сфері культури. Становлення державної політики в світі	Ознайомитися із основними поняттями – державного управління сферою культури; теоретичне підґрунтя та методологію дослідження державного управління сферою культури та світовими практики забезпечення громадян культурними благами.	Питання, тести, самостійна практична робота
2.	Тема 2. Нормативно-правове забезпечення державної культурної політики в Україні	Зрозуміти необхідність конституційного забезпечення засад культурної політики; питання оптимізації податкового законодавства та бюджетної підтримки культурної політики; актуальність законодавчого визначення поняття «креативні індустрії» та визначення пріоритетів державної політики у сфері культури.	Питання, тести, самостійна практична робота
3.	Тема 3. Інформаційна державна політика. Сучасні інформаційні та культурні війни.	Проаналізувати стан державного управління інформаційною сферою в Україні; державну інформаційну політику	Питання, тести, самостійна практична робота

		України та шляхи її вдосконалення; сучасні інформаційні війни	
4.	Тема 4. Державна політика в сфері мистецької творчості	Дасть змогу відповісти на наступні питання: - основні напрями державної політики у сфері культури і мистецтва; - повноваження центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування в галузі культури і мистецтва; організація управління музеями і музейною справою, архівами та архівними установами, бібліотеками та бібліотечною справою; організація управління в кінематографії.	Питання, тести, самостійна практична робота
5.	Тема 5. Українська культурна дипломатія: формування іміджу держави в міжнародному культурному просторі	Ознайомитися із основними проблемами інституалізації культурної дипломатії в контексті європейських практик; здійснити аналіз міжнародної присутності української культури: досвід, потенціал, кейси та стратегічними напрямками розвитку культурної дипломатії України.	Питання, тести, самостійна практична робота
6.	Лекція: Тема 6. Інноваційна державна політика у сфері культури. Здійснення культурних проєктів.	Зрозуміти теоретичні основи інноваційних процесів в галузі культури і мистецтв та інновації в діяльності складників української культури.	Питання, тести, самостійна практична робота
7.	Лекція: Тема 7. Державна політика щодо формування єдиного гуманітарного простору у сфері культури. Інтеграція в єдиний гуманітарний простір ЄС.	Ознайомитися із сутністю та основними принципами культурної політики; світовим досвідом здійснення культурної політики.	Питання, тести, самостійна практична робота

4. Система оцінювання курсу

Лекції	0
Семінарські заняття	50
Самостійна робота студентів	20
Семестрова контрольна робота	20
Екзамен	10
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи											Підсумковий тестовий контроль (екзамен)	Сума	
Поточний контроль								СРС					
Сем 1	Сем 2	Сем 3	Сем 4	Сем 5	Сем 6	Сем 7	Сем 8	СРС 1	СРС 2	Семестрова контрольна робота			
5	5	5	5	5	5	5	5	10	10	10			
Max= 50								Max= 20			Max= 20	10	100

6. Ресурсне забезпечення

1. Балахтар, В. Соціально-педагогічні засади реалізації державної молодіжної політики в Україні / В. Балахтар // Вісник Київського національного університету ім. Т.Шевченка. Київ., 2016. вип. 2(5). С. 6-8.
2. Вісник Київського національного університету ім. Т.Шевченка. вип. 2(5). Київ: КНУ, 2016. 92 с.

3. Держава і право збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 48.Київ : Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2010. – 728 с.
4. Держава і право: збірник наукових праць : Юридичні і політичні науки. Вип.55.Київ: Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2012. 616 с.
5. Здіорук, С. І. Культурна політика України: національна модель у європейському контексті: аналітична доповідь / Сергій Іванович Здіорук, О. М. Литвиненко, О. П. Розумна. К. : НІСД, 2012. 64 с.
6. Інформаційно-культурне забезпечення інтеграції регіонів України: монографія. Київ: НБУВ, 2018. 224 с.
7. Костиця, І. О. Культурна політика України в умовах євроінтеграції / І. О. Костиця // Гілея. – 2018. № 4. С. 384-387.
8. Самоорганізація й динаміка культури та їх особливості в Україні: збірник наукових праць. Вип. 2 : Об'єктивізація культуротворення в добу цивілізаційної глобалізації / відпов. ред. Ю.П.Богущий, Г.П.Чміль. Київ: ІКНАМУ, 2012. 160 с.
9. Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. Вип. 19. Київ: Український центр політичного менеджменту, 2010. 482 с.
10. Щербина, В. М. Культурна політика України: на зламі тисячоліть / В. М. Щербина // Самоорганізація й динаміка культури та їх особливості в Україні: збірник наукових праць / відпов. ред. Ю.П.Богущий, Г.П.Чміль. Київ, 2012. Вип. 2: Об'єктивізація культуротворення в добу цивілізаційної глобалізації. С. 150-159.
11. Ярова, Л. В. Реформування соціальної сфери як умова європейської інтеграції України / Л. В. Ярова // Держава і право: збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Київ, 2010. Випуск 48. С. 634 – 641.
12. Ярова, Л. В. Соціальна база європейського суспільства: проблеми і перспективи / Л. В. Ярова // Держава і право: збірник наукових праць : Юридичні і політичні науки. Київ, 2012. Вип.55. С. 502-508.
13. Шикеринець В.В. Державне управління соціокультурною сферою : навчально-методичний посібник / Укладач В.В.Шикеринець. – Київ : Видавець ТОВ «Видавничий дім АртЕк», 2019. – 92 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та івентменеджменту, м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 201 д. Кабінет – 314. https://kotusd.pnu.edu.ua/
Викладачі	к.н. з держ. упр., доц. Шикеринець Василь Васильович
Контактна інформація викладачів	vasyl.shykerynets@pnu.edu.ua

8. Політика курсу

Академічна доброчесність	Атмосферу довіри, взаєморозуміння, взаємоповаги потрібно будувати щоденно. Політика ректорату спрямована на академічну доброчесність, прозорість та законність діяльності. Задля цього розроблено та впроваджено «Положення про запобігання академічного плагіату», «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності», «Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Стефаника» і опубліковано їх на сайті. Викладеними в цих документах принципами (відповідальності, справедливості, академічної
---------------------------------	--

	<p>свободи, взаємоповаги, безпеки і добробуту, законності) та правилами поведінки студентів і працівників університету, які базують на відповідних законах, й керується кафедра управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та івентменеджменту у своїй діяльності. В університеті діє «Гаряча лінія» з ректором, «Телефон довіри», більшість вступних іспитів проводиться за комп'ютерно-тестовими технологіями, а іспит за допомогою онлайн-трансляції можна переглядати у реальному часі. Діяльність кафедри, ректорату з питань запобігання та виявлення корупції здійснюється на основі чинного законодавства України.</p>
Пропуски занять	Відпрацювання пропущених занять відбувається у перший день за графіком консультацій викладача з навчальної дисципліни
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Всі завдання здаються у встановлений термін, за винятком поважної причини у студента
Невідповідна поведінка під час заняття	Вирішується згідно чинного законодавства України, Статуту університету
Додаткові бали	Виставляються під час семінарських занять за оригінальні відповіді студентів з заявленої теми
Неформальна освіта	Зараховуються до загальної суми балів результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, EdEra, які відповідають програмі навчальної дисципліни (в обсязі не більше 30% від загальної суми балів)

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ОПРАЦЮВАННЯ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ

Лекції займають важливе місце у вивченні дисципліни «Державне управління соціокультурною сферою» студентами. Вони є основою та інструментом, які допомагають студентам ефективно орієнтуватися у навчальному процесі, надаючи знання, необхідні для подальшого глибшого вивчення предмета, а також роз'яснюючи складні поняття та положення. Активна участь студентів у лекціях є запорукою успішного засвоєння необхідного обсягу знань, що сприятиме формуванню кваліфікованого спеціаліста з відповідним рівнем знань і навичок. На початку лекції викладач зазвичай оголошує тему, план проведення та рекомендує навчальну літературу і джерела. Під час лекції студенти повинні уважно слухати викладача, аналізувати отриману інформацію та конспектувати найважливіші моменти. Наприкінці лекції студенти мають можливість задати викладачеві питання для роз'яснення незрозумілого. Належне ведення конспекту під час лекції сприятиме збереженню необхідної інформації та надасть йому змогу в подальшому проаналізувати її. Уважне ведення конспекту під час лекції допоможе зберегти важливу інформацію та дозволить в подальшому її проаналізувати.

Робота над конспектами лекцій

Під час підготовки до семінарських та практичних занять студент уважно переглядає свій конспект лекції та повторно аналізує отриману інформацію. При вивченні матеріалу лекції він порівнює викладене на лекції з тим, що він законспектував, відповідно до плану семінарського заняття, який міститься в навчально-методичному комплексі та методичних матеріалах для проведення семінарів і практичних занять з обраної дисципліни. Якщо в конспекті відсутній матеріал з окремих питань лекції, або якщо певні питання розкриті не повністю, або ж винесені на самостійне опрацювання чи написання реферату, студенту необхідно звернутися до рекомендованих підручників, навчальних посібників, статистичних даних тощо.

Робота з навчальною, науковою літературою, джерелами

Працюючи з підручниками, навчальними посібниками та джерелами (матеріалами Держкомстату України, офіційними сайтами установ сфери соціокультурних послуг та інтернет-ресурсами), а також науковою і спеціалізованою літературою, важливо отримати максимальну кількість теоретичних знань і необхідних відомостей. Перш ніж почати роботу з цими джерелами, студент повинен ознайомитися з їх змістом, щоб визначити, чи варто їх опрацьовувати і чи мають вони відношення до вивченого курсу. Лише після цього можна вибрати відповідні матеріали для вивчення (глави, розділи тощо) і розпочати їх детальне вивчення. Під час опрацювання матеріалу важливо з'ясувати суть вивченого питання, не

омінаючи визначення незрозумілих чи нових слів і термінів, а також роз'яснюючи їх значення за допомогою словників, довідників або контексту речення.

При вивченні матеріалів з підручників, навчальних посібників, а також під час роботи з науковою та спеціалізованою літературою важливо аналізувати прочитане в контексті прослуханих лекцій та зроблених конспектів. Необхідно робити логічні висновки і записувати незрозумілі моменти для подальшого їх обговорення на практичних заняттях. Тому, під час опрацювання матеріалів, студентам рекомендується розробити зручну для себе систему позначок, яка може включати підкреслення, нотатки на полях книг або нормативно-правових актів, виписки, використання маркерів різних кольорів, формулювання інших авторів та посилання на різні джерела, а також запис важливих відомостей на окремих аркушах. Це допоможе ефективно фіксувати опрацьований матеріал. Окрім того, під час роботи з науковою та спеціалізованою літературою студент може знайти посилання на джерела, які не зазначені в навчально-методичному комплексі. Це, безумовно, є корисним для самостійного та глибшого вивчення правового матеріалу.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ (плани практичних занять)

ЗАНЯТТЯ № 1.

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ КУЛЬТУРИ. СТАНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СВІТІ

1. Понятійний апарат дослідження державного управління сферою культури
2. Теоретичне підґрунтя та методологія дослідження державного управління сферою культури
3. Світові практики забезпечення громадян культурними благами

ЗАНЯТТЯ № 2.

ТЕМА 2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ КУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

1. Необхідність конституційного забезпечення засад культурної політики.
2. Питання оптимізації податкового законодавства та бюджетної підтримки культурної політики.
3. Актуальність законодавчого визначення поняття «креативні індустрії».
4. Визначення пріоритетів державної політики у сфері культури.
5. Оптимізація функціонування Українського культурного фонду.

ЗАНЯТТЯ № 3.

ТЕМА 3. ІНФОРМАЦІЙНА ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА. СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТА КУЛЬТУРНІ ВІЙНИ

1. Стан державного управління інформаційною сферою в Україні
2. Державна інформаційна політика України та шляхи її вдосконалення
3. Центральні органи державної виконавчої влади України в галузі інформації
4. Концепції державної інформаційної політики
5. Сучасні інформаційні війни

ЗАНЯТТЯ № 4.

ТЕМА 4. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА В СФЕРІ МИСТЕЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ

1. Зміст і основні напрями державної політики у сфері культури і мистецтва
2. Система і повноваження центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування в галузі культури і мистецтва
3. Організація управління музеями і музейною справою, архівами та архівними установами, бібліотеками та бібліотечною справою
4. Організація управління в кінематографії
5. Організація управління телебаченням і радіомовленням
6. Організація управління видавничою справою та засобами масової інформації

ЗАНЯТТЯ № 5

ТЕМА 5. УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ: ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ В МІЖНАРОДНОМУ КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ

1. Проблема інституалізації культурної дипломатії в контексті європейських практик
2. Аналіз міжнародної присутності української культури: досвід, потенціал, кейси
 - 2.1. Державна політика і міжнародні культурні комунікації України: напрацювання та помилки
 - 2.2. Кейси культурної дипломатії України: проблема синергії
3. Стратегічні напрями розвитку культурної дипломатії України
 - 3.1. Проблеми створення Українського Інституту
 - 3.2. Пріоритети розвитку культурного контенту: політика сприяння

ЗАНЯТТЯ № 6

ТЕМА 6. ІННОВАЦІЙНА ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ КУЛЬТУРИ. ЗДІЙСНЕННЯ КУЛЬТУРНИХ ПРОЕКТІВ.

1. Теоретичні основи інноваційних процесів в галузі культури і мистецтв
- 1.1. Інноваційні принципи сучасного управління в галузі культури і мистецтв
- 1.2. Інновації в діяльності складників української культури
2. Інноваційна культура як компонент національної інноваційної системи

ЗАНЯТТЯ № 7

ТЕМА 7. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО ФОРМУВАННЯ ЄДИНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРОСТОРУ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ. ІНТЕГРАЦІЯ В ЄДИНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ПРОСТІР ЄС

1. Культура, її місце і функції в духовному житті суспільства.
2. Сутність та основні принципи культурної політики.
3. Світовий досвід здійснення культурної політики.
4. Основні напрямки здійснення державної культурної політики України.
5. Законодавче забезпечення культурної політики в Україні.
6. Міжнародне співробітництво в галузі культури.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

1. Понятійний апарат дослідження державного управління сферою культури
2. Теоретичне підґрунтя та методологія дослідження державного управління сферою культури.
3. Світові практики забезпечення громадян культурними благами.
4. Необхідність конституційного забезпечення засад культурної політики.
5. Питання оптимізації податкового законодавства та бюджетної підтримки культурної політики.
6. Актуальність законодавчого визначення поняття «креативні індустрії».
7. Визначення пріоритетів державної політики у сфері культури.
8. Оптимізація функціонування Українського культурного фонду.
9. Державна інформаційна політика України та шляхи її вдосконалення.
10. Концепції державної інформаційної політики
11. Стан державного управління інформаційною сферою в Україні
12. Сучасні інформаційні війни.
13. Центральні органи державної виконавчої влади України в галузі інформації.
14. Зміст і основні напрями державної політики у сфері культури і мистецтва.
15. Організація управління в кінематографії.
16. Організація управління видавничою справою та засобами масової інформації.
17. Організація управління музеями і музейною справою, архівами та архівними установами, бібліотеками та бібліотечною справою.
18. Організація управління телебаченням і радіомовленням.
19. Система і повноваження центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування в галузі культури і мистецтва.
20. Аналіз міжнародної присутності української культури: досвід, потенціал, кейси.
21. Державна політика і міжнародні культурні комунікації України: напрацювання та помилки.
22. Кейси культурної дипломатії України: проблема синергії.
23. Пріоритети розвитку культурного контенту: політика сприяння.
24. Проблема інституалізації культурної дипломатії в контексті європейських практик.
25. Проблеми створення Українського Інституту.
26. Стратегічні напрямки розвитку культурної дипломатії України.
27. Інновації в діяльності складників української культури.
28. Інноваційна культура як компонент національної інноваційної системи.
29. Інноваційні принципи сучасного управління в галузі культури і мистецтв.
30. Теоретичні основи інноваційних процесів в галузі культури і мистецтв
31. Законодавче забезпечення культурної політики в Україні.
32. Культура, її місце і функції в духовному житті суспільства.
33. Міжнародне співробітництво в галузі культури.
34. Основні напрямки здійснення державної культурної політики України.
35. Світовий досвід здійснення культурної політики.
36. Сутність та основні принципи культурної політики.

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ

1. Теоретичні основи та дослідження особливостей державного управління сферою культури України.
2. Розмежування повноважень щодо управління історико-культурною спадщиною України на різних рівнях влади
3. Сучасні підходи до вдосконалення механізмів державного регулювання
4. зі збереження та популяризації історико-культурної спадщини
5. Культурні цінності та історико-культурна спадщина: дефініція та
6. класифікація
7. Європейська цифрова бібліотека (Europeana): мета, стратегія та завдання
8. Міжнародні проєкти цифровізації історико-культурної спадщини
9. Розвиток історико-культурної спадщини: основа для дій в ЄС та Україні
10. Історико-культурна спадщина України як основна складова розвитку
11. Історико-культурна спадщина в програмах Європейського Союзу
12. Особливості збереження і охорона історико-культурної спадщини в Україні
13. Культурний туризм як чинник міжкультурної комунікації
14. Культура та туризм: зближення та взаємозв'язок двох сфер
15. Культурний туризм: трактування, мета та напрями розвитку.
16. Креативний туризм – сучасний тренд культурного туризму.
17. Міжнародні організації, які сприяють розвитку європейського культурного туризму.
18. Європейські культурні програми та проєкти
19. Технології культурного туризму: принцип партнерства на регіональному рівні (ЄС – Україна)
20. Культурно-туристичний потенціал та нормативно-правове регулювання
21. стратегічного розвитку культурного туризму в Україні в умовах співпраці з ЄС
22. Культурний туризм у країнах Європейського Союзу: кращі практики
23. Позитивні та негативні ефекти культурного туризму
24. Нормативно-правове регулювання розвитку культурного туризму в Івано-Франківській області.
25. Актуальність законодавчого визначення поняття «креативні індустрії».
26. Аналіз міжнародної присутності української культури: досвід, потенціал, кейси.
27. Визначення пріоритетів державної політики у сфері культури.
28. Державна інформаційна політика України та шляхи її вдосконалення.
29. Державна політика і міжнародні культурні комунікації України: напрацювання та помилки.
30. Законодавче забезпечення культурної політики в Україні.
31. Зміст і основні напрями державної політики у сфері культури і мистецтва.
32. Інновації в діяльності складників української культури.
33. Інноваційна культура як компонент національної інноваційної системи.
34. Інноваційні принципи сучасного управління в галузі культури і мистецтв.
35. Кейси культурної дипломатії України: проблема синергії.
36. Концепції державної інформаційної політики
37. Культура, її місце і функції в духовному житті суспільства.
38. Міжнародне співробітництво в галузі культури.
39. Необхідність конституційного забезпечення засад культурної політики.
40. Оптимізація функціонування Українського культурного фонду.
41. Організація управління в кінематографії.
42. Організація управління видавничою справою та засобами масової інформації.
43. Організація управління музеями і музейною справою, архівами та архівними установами, бібліотеками та бібліотечною справою.
44. Організація управління телебаченням і радіомовленням.
45. Основні напрями здійснення державної культурної політики України.

46. Питання оптимізації податкового законодавства та бюджетної підтримки культурної політики.
47. Пріоритети розвитку культурного контенту: політика сприяння.
48. Проблема інституалізації культурної дипломатії в контексті європейських практик.
49. Проблеми створення Українського Інституту.
50. Світовий досвід здійснення культурної політики.
51. Світові практики забезпечення громадян культурними благами.
52. Система і повноваження центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування в галузі культури і мистецтва.
53. Стан державного управління інформаційною сферою в Україні
54. Стратегічні напрямки розвитку культурної дипломатії України.
55. Сутність та основні принципи культурної політики.
56. Сучасні інформаційні війни.
57. Теоретичні основи інноваційних процесів в галузі культури і мистецтв
58. Центральні органи державної виконавчої влади України в галузі інформації.

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ ДО ДИСЦИПЛІНИ

1. Основні поняття. Об'єкт, предмет навчальної дисципліни.
2. Мета і завдання.
3. Понятійний апарат дослідження державного управління сферою культури
4. Теоретичне підґрунтя та методологія дослідження державного управління сферою культури
5. Світові практики забезпечення громадян культурними благами
6. Необхідність конституційного забезпечення засад культурної політики.
7. Питання оптимізації податкового законодавства та бюджетної підтримки культурної політики.
8. Актуальність законодавчого визначення поняття «креативні індустрії».
9. Визначення пріоритетів державної політики у сфері культури.
10. Оптимізація функціонування Українського культурного фонду.
11. Стан державного управління інформаційною сферою в Україні
12. Державна інформаційна політика України та шляхи її вдосконалення
13. Центральні органи державної виконавчої влади України в галузі інформації
14. Концепції державної інформаційної політики
15. Сучасні інформаційні війни
16. Зміст і основні напрями державної політики у сфері культури і мистецтва
17. Система і повноваження центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування в галузі культури і мистецтва
18. Організація управління музеями і музейною справою, архівами та архівними установами, бібліотеками та бібліотечною справою
19. Організація управління в кінематографії
20. Організація управління телебаченням і радіомовленням
21. Організація управління видавничою справою та засобами масової інформації
22. Проблема інституалізації культурної дипломатії в контексті європейських практик
23. Аналіз міжнародної присутності української культури: досвід, потенціал, кейси
24. Державна політика і міжнародні культурні комунікації України: напрацювання та помилки
25. Інновації в діяльності складників української культури
26. Інноваційна культура як компонент національної інноваційної системи
27. Інноваційні принципи сучасного управління в галузі культури і мистецтв
28. Кейси культурної дипломатії України: проблема синергії
29. Пріоритети розвитку культурного контенту: політика сприяння
30. Проблеми створення Українського Інституту
31. Стратегічні напрями розвитку культурної дипломатії України
32. Теоретичні основи інноваційних процесів в галузі культури і мистецтв
33. Законодавче забезпечення культурної політики в Україні.
34. Культура, її місце і функції в духовному житті суспільства.
35. Міжнародне співробітництво в галузі культури.
36. Основні напрями здійснення державної культурної політики України.
37. Світовий досвід здійснення культурної політики.
38. Сутність та основні принципи культурної політики.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Діюча система органів управління культурою перебуває в стадії становлення. Складний процес перебудови, що триває в системі виконавчої влади у сфері культури, охоплює як центральний так і місцевий рівні і потребує нагального вирішення низки актуальних питань, серед яких:

- а) раціоналізація структури апарату управління;
- б) забезпечення оптимального співвідношення централізації й децентралізації в державному управлінні культурою;
- в) організація взаємодії між центральними органами державної виконавчої влади в галузі культури та в інших сферах суспільного життя;
- г) чітке й оптимальне розмежування функцій і повноважень органів управління культурою різних рівнів.

2. Пропозиції щодо подальшого вдосконалення організаційної структури, правового статусу органів управління культурою в Україні, зокрема, пропонуємо наступне:

- а) оптимізувати структуру апарату центрального органу виконавчої влади у сфері культури шляхом злиття тотожних за функціональною спрямованістю структурних підрозділів;
- б) здійснити перерозподіл повноважень між Міністерством культури і туризму та його регіональними структурами;
- в) налагодити систему інформаційного обміну та взаємодії між управлінськими структурами галузі культури та інших сфер суспільно-економічного життя через підписання меморандуму про співробітництво;
- г) забезпечити чіткий нормативно-правовий розподіл компетенції органів управління культурою різних рівнів та законодавчо визначити межі реалізації їх повноважень.

3. Основні напрями державної політики в галузі культури мають визначатися реаліями суспільно-економічного життя країни, а також вирішенням тих завдань, які є першочерговими для розв'язання на певному етапі, а саме:

- а) забезпечення належного рівня фінансування цієї галузі;
- б) створення нормативно-правової бази у сфері культури, що відповідає сучасним світовим вимогам;
- в) забезпечення охорони культурної спадщини;
- г) підвищення ролі й престижності професії працівника культури;

4. Нормативно-правові акти, що становлять правову основу організації і функціонування галузі культури, можна класифікувати на:

- а) нормативно-правові акти, що регулюють загальні питання функціонування культурної сфери в Україні;
- б) нормативно-правові акти, які регулюють окремі ділянки розглядуваної сфери (бібліотечну, клубну, музейну справи тощо);
- в) нормативно-правові акти, які охоплюють регулювання окремих аспектів культурної діяльності, що виникають у процесі здійснення суспільних відносин.

5. Для вдосконалення організаційної структури, правового статусу органів управління культурою в Україні необхідно:

- а) оптимізувати структуру апарату центрального органу виконавчої влади у сфері культури шляхом злиття тотожних за функціональною спрямованістю структурних підрозділів;
- б) здійснити перерозподіл повноважень між Міністерством культури і туризму та його регіональними структурами;
- в) налагодити систему інформаційного обміну та взаємодії між управлінськими структурами галузі культури та інших сфер суспільно-економічного життя шляхом підписання меморандуму про співробітництво;

г) забезпечити чіткий розподіл компетенції органів управління культурою різних рівнів і законодавче визначення межі реалізації їх повноважень у досліджуваній сфері;

6. Соціальна сфера охоплює:

- а) освітній комплекс;
- б) культурний комплекс;
- в) медичний комплекс;
- г) науковий комплекс;

7. Доповніть твердження правильною комбінацією зі слів:

Державну політику у сфері освіти визначає _____, а реалізують _____, центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки, інші центральні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

- а) Кабінет Міністрів України, Міністерство освіти і науки України;
- б) Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України;
- в) Президент України, Міністерство освіти і науки України;

8. Державна політика у сфері культури це.....

а) творча, господарська, наукова, бібліотечна, інформаційна, музейна, освітня, культурно-дозвіллова та розважальна діяльність, спрямована на створення, тиражування, розповсюдження, демонстрування, популяризацію, збереження і використання культурних благ та культурних цінностей для задоволення культурних потреб громадян

б) нормативно-правова, регуляторна (адміністративна, економічна, фінансова) та публічна діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування, спрямована на забезпечення культурних потреб громадян відповідно до пріоритетів суспільного розвитку

в) перелік, зміст та обсяг культурних послуг, які обов'язково мають надаватися жителям територіальної громади для забезпечення доступу до читання та інформації, музейних предметів, кінофільмів, можливостей для творчого самовираження, мистецької освіти

9. Основними засадами державної політики у сфері культури є:

а) визнання культури одним з основних факторів самобутності Українського народу - громадян України всіх національностей

б) сприяння створенню єдиного культурного простору України, збереженню цілісності культури

в) захист і збереження культурної спадщини та культурних цінностей як основи національної культури, турбота про розвиток культури

г) сприяння утвердженню гуманістичних ідей, високих моральних засад у суспільному житті

10 Термін «керуючий вплив» включає:

- а) цілеспрямовані, організуючі, керуючі властивості
- б) правові, політичні, психологічні властивості
- в) організуючо-регулятивні аспекти
- г) інтегративні і дезінтегративні чинники

11. До методів державного управління належать:

- а) порівняння, аналіз, логіка
- б) прийняття рішень, виконання, контроль
- в) переконання, заохочення, примус
- г) аналіз, синтез, дедукція

12. У структуру системи державного управління входить:

- а) система верифікації
- б) податкова система
- в) інституціональна система
- г) неінституціональна система

13. Суб'єктом суспільного управління є:

- а) демократичні збори

б) соціокультурні процеси

в) суспільні інституції

г) суспільні явища

14. Складові елементи держави як суспільно-політичні явища:

а) народ, територія, методи управління

б) народ, територія, системні права

в) народ, система влади, мерії

г) методи державного управління, метрополії, мононаціональні ознаки

15. Форма правління – це:

а) організація публічних виступів представників державної влади

б) децентралізація влади

в) організація верховної влади в країні

г) організація місцевої влади

16. Форма державного устрою – це:

а) національно-територіальна організація державної влади

б) організація публічних виступів представників державної влади

в) децентралізація влади

г) організація місцевої влади

17. За формою державного управління країни поділяться:

а) унітарні і автономні

б) унітарні і федеративні

в) республіканські і абсолютиські

г) автономні і абсолютиські

18. Виділяють 2 концепції поділу влади:

а) мирний та воєнний

б) абсолютистки і децентралізаторський

в) республіканський і монархічний

г) гнучкий і жорсткий

19. Державна влада поділяється на 3 гілки:

а) політична, економічна, адміністративна

б) виконавча, законодавча, судова

в) виконавча, законодавча, адміністративна

г) виконавча, адміністративна, політична

20. Низовий підвид державного управління:

а) державне регулювання

б) менеджмент

в) місцеве самоврядування

г) управління галузями

21. Вплив держави на суспільні процеси, управління справами всієї суспільної системи – це:

а) державне управління

б) менеджмент

в) державний маркетинг

г) державне регулювання

22. Державне управління поділяється на :

а) 3 види

б) 4 види

в) 5 видів

г) 6 видів

23. Республіка як форма державного управління має види:

а) президентська, парламентська, змішана

б) президентська, парламентська, конституційна

в) абсолютистська, конституційна

г) дуалістична і президентська

24. Вид державного управління, суб'єктами якого виступають люди:

а) менеджмент

б) колективне самоврядування

в) суспільні об'єднання

г) державно-політичні об'єднання

25. Монархія як форма державного управління має види:

а) президентська, парламентська, змішана

б) президентська, парламентська, конституційна

в) абсолютистська, конституційна

г) дуалістична і президентська

26. Україна за формою правління є:

а) президентська республіка

б) парламентська республіка

в) парламентсько-президентська республіка

конституційна монархія

27. На початку ХІІІ ст. спостерігається тенденція:

а) посилення впливу держави на економіку

б) збільшення впливу держави на всі сфери життя

в) активізація державного управління

г) зменшення функцій державного управління певними сферами життя

28. Цілеспрямований організуючо-регулюючий вплив держави на суспільство –

це:

а) форма правління

б) регулювання

в) державне управління

г) державне регулювання

29. До загальносвітових тенденцій світового розвитку належать:

а) посилення структурних диспропорцій

б) посилення диспропорцій територіального розвитку

в) нівелювання лібералізації зовнішньоторговельних режимів

усі відповіді правильні

30. До чинників розвитку світової економіки не належать:

а) глобалізація

б) збільшення масштабності зв'язків між суб'єктами міжнародних відносин

в) пауперизація населення світу

г) нераціональна організація світової економіки

31. Найбільш суттєві чинники впливу на продуктивність праці:

а) структурні зміни в економіці праці

б) науково-технологічна діяльність

в) людський капітал

г) усі відповіді правильні

32. Заходи, необхідні для виходу економіки з кризи:

а) збільшення масового попиту

б) скорочення зовнішніх позик

в) протекціонізм продукції власних підприємств

г) усі відповіді правильні

33. У систему підприємництва входять:

а) приватне, колективне, державне

б) приватне, державне, комунальне

в) приватне державне, корпоративне

г) приватне, державне, іноземне

35. Види підприємництва за напрямами реалізації промислової політики:

- а) приватне, колективне, державне
- б) приватне, державне, комунальне
- в) експортноорієнтовні галузі, галузі з великим науково-технічним потенціалом
- г) науковомісткі та трудомісткі галузі

36. До непрямих методів впливу держави на процеси відтворення належать:

- а) державні замовлення
- б) амортизаційні виплати
- в) непрямі інвестиції
- г) заморожування цін

37. Заходи підтримки державою малих підприємств соціокультурної сфери:

- а) еволюційні, революційні
- б) фінансові, нормативно-правові
- в) законодавчі і виконавчі
- г) лобізм і плебісцит

38. Баланси, що існують у системі державного регулювання економіки:

- а) позики, інвестиції
- б) матеріальні, трудові, фінансові
- в) фінансові, нормативно-правові
- г) законодавчі і виконавчі

39. Макроекономічна збалансованість – це рівновага між:

- а) обсягами виробництва та споживання
- б) попитом та пропозицією на ринку
- в) ресурсами та їх використання
- г) всі відповіді правильні

40. Прямі інвестиції в майно комерційних організацій за відповідної частки держави у статутний капітал підприємства – це:

- а) кредитування підприємства
- б) фінансова підтримка підприємств державою
- в) непряма фінансова підтримка підприємств
- г) усі відповіді правильні

41. До матеріального виробництва відносять сукупність галузей, які:

- а) надають широкий спектр послуг
- б) здійснюють обслуговування матеріальних потужностей підприємств
- в) надають послуги виробничого характеру

42. Кореспонденція розвитку галузей і виробництв з політико-грошових доходів – це:

- а) стратегічне завдання України
- б) виробнича стратегія Міністерства фінансів
- в) тактична ціль окремих фінансистів
- г) елемент інноваційних програм розвитку.

43. До основних диспропорцій в економіці України належать:

- а) занадто високий рівень експорту та імпорту відносно ВВП
- б) швидке зростання ВВП
- в) галузеві диспропорції народного господарства
- г) відсутність тиску внутрішніх ринків

44. Заходи, потрібні для прискорення зростання економіки у посткризовий період:

- а) запровадження податкових пільг
- б) зменшення ресурсомісткості виробництва
- в) вирівнювання інвестицій
- г) усі відповіді правильні

45. До поточних напрямків державного управління належать:

- а) структурна перебудова
- б) підвищення інвестиційної активності

в) впровадження новітніх науково-технічних досягнень

г) усі відповіді вірні

46. До форм виділення коштів для фінансової підтримки підприємств належать:

а) кредитування інвестиційних проектів

б) прямі інвестиції

в) санація підприємств шляхом капіталізації бюджетних боргів у їх статутний капітал

г) усі відповіді правильні

47. Фінансове оздоровлення підприємств може відбуватися через:

а) зростання ВВП

б) спад ВВП

в) банкрутство

г) лізинг

48. Підприємству надаються кошти, за умови, що воно володіє....% вартості проекту.

а) 10%

б) 20%

в) 30%

г) 40%

49. Обмеження монополістичної діяльності має назву:

а) антимонопольна політика

б) монопольна політика

в) банкрутство

г) санація

50. До базових функцій держави не відносяться:

а) охорона цілісності території

б) охорона правопорядку

в) охорона право законності

г) координація потреб соціальних верств

51. Державне управління містить 3 елементи:

а) аналіз, координація, стабілізація

б) управління, аналіз, контроль

в) контроль, прийняття рішень, виконання

г) контроль, аналіз, після аналіз

52. Комунікативна підсистема є складовою системою...

а) системи державного управління

б) системи державного регулювання

в) функціонально-структурної системи

г) функцій держави

53. Найбільш загальна класифікація функцій державного управління виділяє:

а) центральні, другорядні, допоміжні функції

б) головні, допоміжні, специфічні функції

в) загальні, спеціальні, додаткові функції

г) загальні, спеціальні, допоміжні функції

54. До загальних функцій державного управління належать:

а) координація, аналіз, синтез

б) координація, охорона, аналіз

в) координація, облік, регулювання

г) координація, облік, статистика

55. Серед зв'язків організаційної структури немає такого виду:

а) організаційно-предметні

б) організаційно-комунікаційні

в) організаційно-адміністративні

г) організаційно-функціональні

56. До напрямів соціально-економічної політики не належать:

- а) структурна, аграрна, регіональна
- б) регіональна, правова, комунікаційна
- в) регіональна, стабілізаційна, виконавча
- г) регіональна, діюча, стабілізаційна

57. Вид економічної політики держави, який спрямований на підтримку певних темпів економічного зростання:

- а) конкурентна
- б) цінова
- в) фіскальна
- г) антициклічна

58. Вид економічної політики держави, який спрямований на визначення джерел фінансування казни:

- а) цінова
- б) фіскальна
- в) антициклічна
- г) конкурентна

59. Вид економічної політики держави, який спрямований на ціноутворення:

- а) конкурентна
- б) цінова
- в) фіскальна
- г) антициклічна

60. Вид економічної політики держави, який спрямований на створення конкурентного середовища:

- а) конкурентна
- б) цінова
- в) фіскальна
- г) антициклічна

62. Держава стимулює нагромадження капіталу для розширення і оновлення виробництва – це:

- а) монетарна політика
- б) структурна функція
- в) амортизаційна політика
- г) цінова політика

63. Вид керуючого впливу на суспільство з боку органів державної влади:

- а) державне регулювання
- б) державний менеджмент
- в) функції держави
- г) державний менеджмент

64. Забезпечення загальнонаціональних інтересів у світовому співтоваристві – це:

- а) сутнісна функція держави
- б) принцип державного управління
- в) допоміжна функція держави
- г) професійно-культурна підсистема

65. До базисних функцій держави відносять:

- а) компенсаційна, націотворча
- б) оборонна, фінансова, грошова
- в) еkleктична, синергетична
- г) оборонна, націотворча, еkleктична

66. Об'єктом вивчення дисципліни «Державне управління соціокультурною сферою є:

- а) економічні процеси
- б) державне управління і регулювання суспільними процесами
- в) система державного управління економічними процесами
- г) державне управління і регулювання соціокультурною сферою

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Балахтар, В. Соціально-педагогічні засади реалізації державної молодіжної політики в Україні / В. Балахтар // Вісник Київського національного університету ім. Т.Шевченка. Київ., 2016. вип. 2(5). С. 6-8.
2. Вісник Київського національного університету ім. Т.Шевченка. вип. 2(5). Київ: КНУ, 2016. 92 с.
3. Держава і право збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 48. Київ : Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2010. – 728 с.
4. Держава і право: збірник наукових праць : Юридичні і політичні науки. Вип.55. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2012. 616 с.
5. Здіорук, С. І. Культурна політика України: національна модель у європейському контексті: аналітична доповідь / Сергій Іванович Здіорук, О. М. Литвиненко, О. П. Розумна. К. : НІСД, 2012. 64 с.
6. Інформаційно-культурне забезпечення інтеграції регіонів України: монографія. Київ: НБУВ, 2018. 224 с.
7. Костира, І. О. Культурна політика України в умовах євроінтеграції / І. О. Костира // Гілея. – 2018. № 4. С. 384-387.
8. Самоорганізація й динаміка культури та їх особливості в Україні: збірник наукових праць. Вип. 2 : Об'єктивізація культуротворення в добу цивілізаційної глобалізації / відпов. ред. Ю.П.Богущий, Г.П.Чміль. Київ: ІКНАМУ, 2012. 160 с.
9. Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. Вип. 19. Київ: Український центр політичного менеджменту, 2010. 482 с.
10. Щербина, В. М. Культурна політика України: на зламі тисячоліть / В. М. Щербина // Самоорганізація й динаміка культури та їх особливості в Україні: збірник наукових праць / відпов. ред. Ю.П.Богущий, Г.П.Чміль. Київ, 2012. Вип. 2: Об'єктивізація культуротворення в добу цивілізаційної глобалізації. С. 150-159.
11. Ярова, Л. В. Реформування соціальної сфери як умова європейської інтеграції України / Л. В. Ярова // Держава і право: збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Київ, 2010. Випуск 48. С. 634 – 641.
12. Ярова, Л. В. Соціальна база європейського суспільства: проблеми і перспективи / Л. В. Ярова // Держава і право: збірник наукових праць : Юридичні і політичні науки. Київ, 2012. Вип.55. С. 502-508.
13. Шикеринець В.В. Державне управління соціокультурною сферою : навчально-методичний посібник / Укладач В.В.Шикеринець. – Київ : Видавець ТОВ «Видавничий дім АртЕк», 2019. – 92 с.

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ

Державна політика – свідомо діяльність владних структур та органів державного управління, спрямована на регулювання суспільних відносин; спосіб суспільного врядування, що передбачає вироблення і здійснення політичних курсів і програм економічного, соціального та культурного розвитку.

Державне управління – адміністративно-управлінська діяльність державних установ з метою досягнення національних цілей і завдань; цілісна система органів адміністративного апарату, що діють на національному, регіональному та місцевому рівнях з різним ступенем централізації та децентралізації його функцій.

Адміністративний менеджмент містить у собі адміністрування, передбачає і досягнення організацією поставлених цілей з максимальною ефективністю, та відповідальність за кінцеві результати, тому він є більш широким поняттям на відміну від адміністрування.

Адміністрування – поняття, що поширюється на управління державними установами або використовується з метою визначення процесів керування діяльністю апарату управління підприємства.

Адміністративна послуга – прийняття на підставі закону за зверненням фізичної або юридичної особи нормативно-правового акту, спрямованого на реалізацію її прав і законних інтересів або на виконання особою визначених законом обов'язків (отримання дозволу, ліцензії, сертифіката, посвідчення, реєстрації тощо).

Акцепт – фіксує прийняття пропозиції, що була викладена в оферті.

Аналіз технологій управління визначає: характер розділення та кооперування праці у відповідності до завдань та функцій; порядок отримання та обробки інформації і підготовки рішень; раціональність процедури прийняття рішень; ефективність контролю за реалізацією рішень; доцільність і обґрунтованість операцій з обробки документів; ефективність використання технічних засобів.

Аналітичні методи обґрунтування управлінських рішень – методи, що встановлюють аналітичні (функціональні) залежності між умовами вирішення задачі (факторами) та її результатами (прийнятим рішенням).

Аналітичні методи обґрунтування управлінських рішень – методи, що встановлюють аналітичні (функціональні) залежності між умовами вирішення задачі (факторами) та її результатами (прийнятим рішенням).

Аудит – незалежна формальна верифікація фінансових звітів і операційних видів діяльності організації.

Багаторівнева система управління – сукупність наднаціональних, національних, регіональних і місцевих публічних органів влади, що обираються на основі загального виборчого права і відповідальні за свої політичні рішення і дії щодо громадян, а також мережа відносин між сферами управління всередині держав-членів та між країнами.

Баланс – фінансовий документ, в якому кошти організації (у грошовій формі) згруповано як за їх складом і розміщенням, так і за джерелами надходження.

Бенчмаркінг – процес пошуку стандартного чи еталонного економічно ефективнішого підприємства-конкурента з метою порівняння з власним та переймання його найкращих методів роботи.

Бюджетування – процес розподілу фінансових ресурсів організації між окремими її підрозділами.

Бюджети – плани, в яких здійснюється розподіл ресурсів між окремими видами діяльності та підрозділами організації.

Вертикальний поділ праці – відокремлення роботи з координації дій від власне дій, що координуються.

Вертикальні зв'язки (субординаційні, ієрархічні зв'язки) – зв'язки керівництва і підпорядкування, і необхідність в них виникає при ієрархічності управління, тобто за

наявності декількох рівнів управління. Ці зв'язки служать каналами передачі розпорядчої та звітної інформації.

Відносини – це «філософська категорія, що відбиває характер розташування елементів певної системи та їх взаємозв'язок; емоційно-вольова настанова особистості на будь-що».

Відправник – особа, котра генерує інформацію, призначену для передачі.

Висхідні комунікації – передача інформації з нижчих рівнів управління на вищі.

Винагородження – широкий спектр конкретних засобів, що базуються на системі цінностей людини.

Вказівка, роз'яснення – регламентує методичний та технологічний характер дій.

Влада – можливість впливати на поведінку інших людей.

Внутрішня ефективність діяльності публічної адміністрації – ефективність використання внутрішніх можливостей підприємства, його внутрішніх ресурсів.

Встановлення діапазону контролю – визначення чисельності працівників, безпосередньо підлеглих певному менеджеру.

Галузеві або міжгалузеві підзаконні правові нормативні акти – видаються органами спеціальної компетенції (міністерство, департамент, комітет, служба, управління) та діють в межах їх повноважень.

Гігієнічні фактори – фактори, що викликають незадоволення в процесі роботи і здійснюють демотивуючий вплив.

Глобальна мета – уявлення про суспільне призначення організації.

Горизонтальні комунікації – обмін інформацією між членами однієї групи або співробітниками рівного рангу.

Горизонтальні зв'язки (зв'язки кооперації і координації рівноправних ланок управління) носять характер погодження і є однорівневими, їх основне призначення – сприяти найбільш ефективній взаємодії підрозділів організації при вирішенні виникаючих між ними проблем.

Горизонтальний поділ праці – поділ загальної роботи в організації на її складові.

Декодування – перекладання отриманого повідомлення у форму, зрозумілу для отримувача.

Деконцентрація – форма централізації, яка передбачає наявність місцевих органів державного управління, що знаходиться у субординаційних відносинах з центром. їх керівництво призначається та зміщується центральним урядом.

Делегування повноважень – процес передачі керівником частини своєї роботи та необхідних для її виконання повноважень підлеглому, який приймає на себе відповідальність за її виконання.

Демократія – влада народу.

Демократичний стиль – спирається на колегіальність, довіру, інформування підлеглих, ініціативу, творчість, самодисципліну, свідомість, відповідальність, заохочення, гласність, орієнтацію не тільки на результати, а й на способи їх досягнення.

Децентралізована форма місцевого державного управління держава передає значний обсяг власних повноважень виконавчим органам самоврядних територій» що, з одного боку, значно спрощує структуру публічного управління, а з іншого втягує самоврядні органи у систему державного управління.

Дисконтування – приведення цінності майбутніх періодів до поточного періоду.

«Дилема ув'язнених» – варіант конкуренції, за якої всі фірми виграють від співробітництва, проте кожна має потужний стимул знизити ціни своїх конкурентів.

Діагональні комунікації – комунікації, що перехрещують функції і рівні управління організації, проходять через них.

Департаменталізація – групування робіт та видів діяльності в певні блоки (групи, відділи, сектори, цехи виробництва тощо).

Державно-управлінські відносини – сукупність двосторонніх владних (вертикальних) і багатосторонніх партнерських (горизонтальних) зв'язків, що слугують

реалізації цілей держави та суспільства і відрізняються інформаційним змістом, правовою формою, організаційною спрямованістю.

Державно-управлінські рішення – закони, постанови, розпорядження керівників місцевих державних адміністрацій, нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування і внутрішньо організаційних.

До елементів механізму державного управління відносяться: цілі, принципи, функції, методи впливу на процес, технології та технічні засоби, інформація.

До методів державного управління належать методи: правового регулювання; організаційно-розпорядчі (адміністративні); економічні; соціально-політичні; соціально психологічні; морально-етичні.

До механізмів здійснення процесу публічного адміністрування відносяться: президент, органи законодавчої влади, органи виконавчої влади, органи юстиції, органи МС.

Довгостроковий період фірми – це тривалий період часу, достатній для зміни обсягів всіх ресурсів, у тому числі і виробничих потужностей.

Довгострокові сукупні економічні витрати – це мінімальний рівень економічних витрат, необхідний для виробництва певної кількості благ у довгостроковому періоді.

Довготермінові плани – плани, розраховані на перспективу 3-5 років, враховують зміни в зовнішньому середовищі організації та її вчасну реакцію на них.

Договір – регулює проведення спільних робіт з визначенням взаємних прав та обов'язків.

Допоміжні функції адміністративно-державного управління – функції, обумовлені внутрішньою потребою самої управлінської системи; вони застосовуються, на відміну від основних (визначальною особливістю їх є істотна різниця від інших), в усіх адміністративних службах.

Економічне врядування – архітектура національної та міжнародної активності, включаючи процеси управління виробництвом благ і наданням послуг, формуванням та захистом природних, фінансових і людських ресурсів.

Експертна влада – форма особистої влади, що виникає внаслідок визнання послідовником того, що лідер володіє недосяжними для нього спеціальними знаннями, навиками, вміннями, досвідом.

Еталонна влада – форма особистої влади, яка виникає у зв'язку з бажанням послідовників бути схожими на лідера, котрий володіє надзвичайно привабливими для них особистими якостями, вміннями або іншими характеристиками.

Ефективність – оптимальне співвідношення (сполучення) виробництва, якості, результативності, гнучкості, задоволеності, конкурентоспроможності та розвитку організації.

Ефективність організаційна – рівень виконання завдань організацією.

Європейські принципи державного управління: 1. Верховенство права означає правову сталість і передбачуваність управлінських дій та рішень, які базуються на законі. 2. Принцип відкритості та прозорості забезпечує можливість нагляду за державною адміністративною діяльністю, її результатами на предмет їх відповідності існуючим правовим нормам. 3. Підзвітність органів державного управління судовим органам та вищим, адміністраціям передбачає дотримання верховенства права в управлінській діяльності. 4. Продуктивність у використанні державних ресурсів та ефективність впровадження державної політики.

Євరోринок – сегмент світового ринку позичкових капіталів, на якому банки здійснюють депозитно-кредитні операції у євровалютах.

Завдання – плани, що мають чіткі, однозначні, конкретно визначені цілі, які не можна тлумачити двозначно.

Завданнями публічної адміністрації є: забезпечення реалізації законів і підзаконних нормативно-правових актів; виконання великого обсягу роботи з надання різноманітних послуг населенню (адміністративних, консультативних, організаційних, комунальних, соціальних тощо).

Задоволеність – рівень задоволення організацією потреб своїх працівників.

Залежність – ситуація, коли одна особа змушена діяти так, як того бажає інша.

Зворотний зв'язок – процес передачі повідомлення у зворотному напрямі: від одержувача до відправника.

Змішані стратегії – стратегії, що визначають рішення гри шляхом використання кількох чистих стратегій.

Збалансована рахункова карта – модель організаційної ефективності, яка ґрунтується на припущенні, що організації мають потребу в низці систем і показників ефективності, які б охоплювали чотири виміри, фінансовий, клієнтів, внутрішнього бізнес-процесу та навчання і професійного зростання співробітників, і пропонує одночасне інтегроване використання декількох інноваційних управлінських практик, таких як суцільно-якісне управління, реінжиніринг, сфокусованість на клієнті, розширення повноважень співробітників.

Зовнішня ефективність діяльності публічної адміністрації – це ефективність використання зовнішніх можливостей підприємства, що забезпечуються факторами зовнішнього середовища.

Ірраціональна модель прийняття рішення – модель, за якою рішення приймають без дослідження альтернатив.

Керування – поняття, що поширюється на мистецтво тієї або іншої особи (менеджера) впливати на поведінку і мотиви діяльності підлеглих з метою досягнення цілей організації.

Класична модель прийняття рішення – модель, за якою особа, котра приймає рішення, повинна бути абсолютно об'єктивною і логічною, мати чітку мету, всі її дії в процесі прийняття рішень спрямовані на вибір найкращої альтернативи.

Командні функції державного управління пов'язані із застосуванням влади певними адміністративними органами і певними чиновниками. До них належать організація досліджень поточних фактів реального стану об'єктів, державного управління; проведення і розробка довго- та короткотермінових прогнозів суспільного розвитку в усіх його сферах; розробка програм і управлінських рішень; оперативний аналіз як метод розв'язання адміністративних завдань; організація конкретних процедур і акцій (зокрема таких як вибори); організація контролю всередині адміністративних служб; зв'язки з громадськістю.

Композиційний підхід до ефективності управління – підхід, що ґрунтується на визначенні ступеня впливу управлінської праці на результати діяльності організації в цілому.

Комунікації – процес обміну інформацією (фактами, ідеями, поглядами, емоціями тощо) між двома або більше особами.

Концепція ефективної держави означає розвиток і підтримку механізмів виявлення та інтеграції громадських уподобань, орієнтацію на цілі, що розділяються суспільством, і здатність їх досягнення; ефективна влада усвідомлює обмеженість своїх можливостей і готова делегувати свої повноваження агентам, здатним реалізувати їх з більшою віддачею, ніж центр.

Концепція інформаційного суспільства, в якій підкреслюється визначальна роль інформації в суспільстві; інформація та обмін інформацією супроводжували розвиток цивілізації протягом всієї історії людства й мали особливе значення у всіх суспільствах, у той же час, «інформаційне суспільство», що зароджується, будується таким чином, що збір, аналіз і передача необхідної інформації стали «фундаментальним джерелом продуктивності та влади».

Концепція корпоративного управління зачіпає цілий ряд найважливіших проблем, пов'язаних з відносинами народу чи суспільства (акціонерів) та органами управління, які повинні діяти в інтересах народу; у рамках даного напрямку виробляються рішення в галузі спостереження, контролю, оцінки діяльності, підзвітності керівників.

Концепція менеджералізму (Public Management) полягає в тому, що прогрес управління комерційними організаціями стимулювався вигодами, які отримували від здійснення змін та вдосконалень підприємці, власники та менеджери.

Концепція мінімальної держави (Minimal State) відповідає ліберальній ідеології і тенденціям демократизації, і виходить з припущення, що приватний сектор здатний надати

велику частину суспільних послуг, використовуючи такі інструменти, як дерегулювання, роздержавлення і приватизацію.

Концепція належного урядування (Good Governance) – управління, яке відповідає вимогам відкритого, демократичного і справедливого суспільства та регулює взаємовідносини між офіційними інституціями (державна влада) та недержавними колами (бізнес, громадськість); це механізм забезпечення функціонування суспільства як цілісної саморегульованої системи, спосіб реалізації публічної влади.

Концепція нового державного менеджменту (New Public Management (NPM) – модель, яка включає зв'язки з політичним середовищем (парламентом), тобто із стратегічним рівнем управління, а з іншого боку, НРМ передбачає тісний зв'язок з громадянами, а саме зв'язок з ринком та споживачами.

Концепція суспільно-політичних мереж – у рамках цього підходу проводилися також дослідження з самоорганізації і вироблена концепція «управління без уряду».

Координація робіт – процес узгодження дій усіх підсистем організації для досягнення її цілей.

Контракт – визначає права та обов'язки сторін щодо забезпечення послугами громадян та містить права та обов'язки сторін.

Контроль – процес забезпечення досягнення цілей організації шляхом постійного спостереження за її діяльністю та усунення відхилень, які при цьому виникають.

Критерій актуальності інформації – критерій, що визначає відповідність інформації до об'єктивних інформаційних потреб.

Критерій комунікативності інформації – критерій, що визначає властивістю інформації бути зрозумілою для того, кому вона адресована.

Критерій лаконічності інформації – критерій, що характеризує стислість та чіткість викладення інформації (досягається за допомогою високої згорнутості інформації без втрати її необхідної повноти).

Критерій несуперечливості інформації – критерій, що означає, що окремі частини однієї й тієї самої інформації не мають суперечити одна одній.

Критерій переконливості інформації – критерій, що визначає доведеність інформації, яка примушує вірити в її достовірність.

Критерій повноти інформації – критерій, що визначає наявність відомостей, включаючи суперечливі, необхідних та достатніх для прийняття рішення.

Критерій своєчасності інформації – критерій, що передбачає здатність задовольняти інформаційну потребу в прийнятний для виконання термін.

Ліберальний стиль – відрізняється низькою вимогливістю, потуранням, відсутністю дисципліни і вимогливості, пасивністю керівника і втратою контролю над підлеглими, наданням їм повної свободи дій.

Ліберально-комунікативний підхід до належного урядування базується на комунікаційному менеджменті, інституційному аналізі, концепції політичних мереж.

Лідерство – здатність впливати на окремі особи та групи осіб в процесі спрямування їх діяльності на досягнення цілей організації.

Ліквідність – здатність організації своєчасно сплачувати боргові зобов'язання за рахунок власних активів, тобто конвертувати свої активи в готівку для розрахунків за боргами.

Менеджер – людина, яка займає постійну керуючу посаду, має повноваження і приймає в їх межах рішення за певними видами діяльності організації.

Менеджмент – поняття, що використовується переважно для характеристики процесів управління господарськими організаціями (підприємствами).

Метод «дерево рішень» – метод обґрунтування управлінських рішень, що застосовується у ситуаціях, коли результати одного рішення впливають на подальші рішення, тобто для прийняття послідовних рішень.

Метод «платіжна матриця» – метод оцінювання кожної альтернативи як функції різних можливих результатів реалізації цієї альтернативи.

Методи математичного програмування – методи розв’язання екстремальних задач з кількома змінними.

Методи теорії ігор – методи, що використовуються з метою обґрунтування управлінських рішень в умовах невизначеності ситуації, яка є наслідком свідомих дій розумного супротивника.

Методи теорії статистичних рішень – методи, що застосовуються для обґрунтування управлінських рішень в умовах невизначеності ситуації, яка є результатом дії об’єктивних обставин, що невідомі або мають випадковий характер.

Механізм функціонування системи публічного адміністрування представляє структуру системи публічного адміністрування, яка відповідає діючому законодавству, наявні зв’язки між її підсистемами та усіма органами, що входять до їх складу, а також особливості функціонування системи публічного адміністрування та взаємодію між її елементами.

Механізми здійснення процесу публічного адміністрування являють собою чітко вибудовані послідовності дій, реалізація яких забезпечує здійснення публічного адміністрування відповідними органами або їх посадовими особами шляхом поступових перетворень у стані об’єктів публічного адміністрування.

Механізми публічного адміністрування – спеціальні засоби, що забезпечують здійснення регулюючого впливу публічних адміністрацій на соціально-економічні територіальні системи різних рівнів з метою забезпечення гідних умов життєдіяльності людей, що проживають у державі, та громадян України, що тимчасово проживають за її межами.

Мистецтво управління – вміння менеджера-практика пристосувати досягнення науки управління до особливостей власного характеру, особливостей підлеглих та відповідної сфери бізнесу.

Місія організації – уявлення про призначення організації з погляду самої організації.

Множинний підхід до оцінювання ефективності управління – спроба оцінити ефективність управління шляхом синтетичних (узагальнювальних) показників, за допомогою яких охоплюються найважливіші аспекти управлінської діяльності конкретної організації.

Мотивація – процес спонукання працівників до діяльності для досягнення цілей організації.

Напрямок демократичного громадянства до належного урядування характеризується положеннями концепції «рецептивного (сприйнятливого) адміністрування», «партисипативного (що бере участь) менеджменту», базовими принципами яких є надійність та цілісність формування політики, участь громадян, централізація та децентралізація, відкритість і прозорість, високі етичні стандарти.

Невербальна комунікація – обмін інформацією, що здійснюється без використання слів (натомість застосовуються різні символи).

Непряме (опосередковане) публічне адміністрування – надання послуг громадянам або постачання товарів приватними організаціями на умовах фінансування через урядові контракти.

Неформальна організація – система взаємозв’язків між співробітниками організації, що виникають і розвиваються спонтанно (не санкціоновано).

Низхідні комунікації – передача інформації з вищих рівнів управління на нижчі.

Новий публічний менеджмент знаменує собою відмовлення від бюрократичних принципів організації діяльності органів публічного адміністрування та принципу розподілу політичної й адміністративної сфери.

Новий публічний менеджмент має такі основні доктрини: фокусування на керуванні й ефективності, а не на політиці; дезагрегування публічних бюрократій в агентства, які б мали справу одне з одним на споживчій основі; використання квазі-ринків і контрактної системи для стимулювання конкуренції; скорочення витрат; стиль управління, що наголошує на кінцевому результаті, обмежених за термінами контрактах, матеріальних стимулах і свободі управління. Новий публічний менеджмент, піднімаючи питання ефективності і результативності в задоволенні суспільних потреб, не тільки змінює сам публічний сектор, органи публічного адміністрування, але й їхню роль у державі і суспільстві.

«Обмежена раціональність» – поняття, що означає, що люди можуть тільки намагатися прийняти раціональне рішення, але їх раціональність завжди буде обмеженою (теоретично завжди є рішення краще, ніж прийняте).

Обмеженість – ситуація, за якої людські бажання сягають поза можливості задоволення наявними ресурсами.

Одержувач – особа, для якої призначена інформація, що передається.

Ознаки діяльності менеджера: 1) керування роботою одного або кількох співробітників організації; 2) управління частиною або всією організацією; 3) наявність певних повноважень та прийняття в межах цих повноважень рішень, що матимуть наслідки для інших співробітників організації.

Оперативні плани – плани, в яких стратегія деталізується у розрахованих на короткий термін рішеннях щодо змісту, виконавців та способів виконання певних дій.

Орієнтованість на конкретні кінцеві цілі – відповідність публічного адміністрування очікуванням головних споживачів управлінських послуг.

Організація – група людей, діяльність яких свідомо координується для досягнення загальної мети або спільних цілей.

Організаційна культура – сукупність цінностей, пріоритетів, неписаних правил, що впливають на ведення справ організацією та в організації.

Орієнтири – плани, що мають характер наряду дій і не прив'язують управління до жорстких конкретних цілей, тобто надають у певних межах свободу дій.

Основне завдання теорії ігор – визначення стратегії, застосування якої гарантує кожному гравцю оптимальний виграв, тобто стратегію, відхилення від якої може тільки зменшити виграв.

Основними рисами «нового публічного менеджменту» є: орієнтація на споживача, ринок і власних співробітників; головна увага зосереджується на досягненні результатів і персональній відповідальності керівників; створення гнучких організацій; відмова від принципу чіткого розподілу політичної та адміністративної діяльності; використання певних ринкових методів; зменшення ступеня і сфери впливу органів влади; чітке визначення організаційних і персональних цілей.

Особиста влада – влада, що виникає завдяки привабливості особистості індивіда (професіоналізм, чесність, ініціативність тощо).

Оферта – конкретизує пропозиції особі або державній установі підписати угоду (контракт) на певних умовах.

Перешкоди («шуми») – усе, що спотворює (викривлює) сутність або зміст повідомлення.

План – визначає мету, конкретні завдання діяльності, склад виконавців, методи, засоби та строки їх реалізації.

Поведінкова модель прийняття рішення – модель, що враховує вплив сукупності численних обмежувальних і суб'єктивних факторів на процес прийняття рішень.

Поведінковий (багатопараметричний) підхід до визначення ефективності – погляд на ефективність діяльності організації з погляду задоволення інтересів усіх працівників та їх груп, що беруть участь у діяльності організації.

Повноваження – формально санкціоноване право впливати на поведінку підлеглих.

Повноваження лінійні – повноваження, що передаються від начальника безпосередньо його підлеглому і далі іншим підлеглим.

Повноваження посадові – формально санкціоноване організацією право керівника впливати на поведінку підлеглих.

Повноваження функціональні – повноваження, що дають змогу особі, якій вони передаються, в межах її компетенції пропонувати або забороняти певні дії підлеглим лінійних керівників.

Повноваження штабні – повноваження, що передаються особам, котрі здійснюють консультативні, обслуговувальні функції стосовно лінійних керівників.

Політика – загальне керівництво для дій та прийняття рішень, своєрідний «кодекс законів організації», що визначає, в якому напрямі діяти.

Політична категорія включає наступні складові: фаза у циклі розроблення публічної політики; реалізація публічних інтересів; колективне виконання того, що не може бути добре виконане індивідуально; діяльність уряду.

Політичне врядування – різні процеси, завдяки яким суспільство досягає консенсусу та реалізовує норми, закони та політики, забезпечує права людини.

Поняття «досягнення задоволеності» – стан, коли страх менеджера щодо прийняття не найкращого рішення пересилує намагання досягти оптимального рішення. Задоволеність досягається за умов вибору рішення, що є достатньо добрим за певних умов.

Потреба – особливий стан психіки індивіда, відчуття нестачі (браку) чогось, відображення невідповідності між внутрішнім станом і зовнішніми умовами.

Потреби в належності – потреби об'єднуватися з іншими людьми (належність до фірми, робочої групи, спортивної команди тощо).

Потреби в повазі – потреби в задоволенні самолюбства людини (усвідомлення особистих досягнень, компетенції, визнання іншими людьми).

Потреби в самореалізації – потреби в реалізації своїх потенційних можливостей, у розвитку як особистості.

Потреби в успіху – потреби в перевищенні встановлених стандартів діяльності.

Потреби у владі – потреби впливати на поведінку інших людей.

Потреби фізіологічні – потреби, що пов'язані із забезпеченням фізичного виживання людини (потреби в їжі, житлі, родині тощо).

Правило – закріплює норми діяльності та поведінки певних груп співробітників з урахуванням традицій організації.

Прийняття рішення (загальне визначення) – процес, який починається з констатації виникнення проблемної ситуації та завершується шляхом вибору рішення, тобто вибору дії, спрямованої на усунення проблемної ситуації.

Проектування технології процесів управління включає: побудову економіко-організаційної моделі; формування процедури ухвалення рішень; організацію потоків інформації; роботу з кадрами; спеціальні роботи, що відповідають особливостям галузей, окремих напрямків діяльності або функцій.

Політичні принципи належного врядування: 1. Відкритість – владні інститути мають працювати відкрито. 2. Участь – якість, відповідність та ефективність політики залежить від забезпечення участі всіх зацікавлених сторін упродовж всього процесу вироблення політики. 3. Відповідальність – ролі законодавчих і виконавчих органів в управлінських процесах мають бути чіткими і зрозумілими. 4. Ефективність - напрями політики повинні бути дієвими та своєчасними, відповідати реальним потребам на основі чітких цілей, оцінювання майбутнього впливу та минулого досвіду. 5. Відповідність (узгодженість) – напрями політики та дії мають бути узгодженими та зрозумілими.

Принципи управління – керівні правила, основні положення, норми поведінки, що відображають найбільш загальні стійкі риси законів і закономірностей управління, яких необхідно дотримуватися в управлінській діяльності.

Принципи управління органів публічної адміністрації в Україні: 1. Верховенство права - пріоритет прав та свобод людини і громадянина, гуманізм та справедливість в діяльності публічної адміністрації. 2. Принцип законності – діяльність публічної адміністрації на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. 3. Принцип відкритості – оприлюднення та доступність для громадян інформації про діяльність та рішення публічної адміністрації, а також надання цієї інформації на вимогу громадян. 4. Принцип неупередженості – обов'язок публічної адміністрації та її посадових осіб безсторонньо ставитися до всіх учасників правовідносин, заявляти про конфлікт інтересів, у разі його наявності, та вживати заходів для його подолання. 5. Принцип пропорційності - вимоги щодо обмеження рішень публічної адміністрації метою, якої необхідно досягти, умовами її досягнення, а також обов'язку публічної адміністрації зважати

на негативні наслідки своїх рішень, дій та бездіяльності. 6. Принцип ефективності – обов'язок публічної адміністрації забезпечувати досягнення необхідних результатів у розв'язанні покладених на неї завдань при оптимальному використанні наявних ресурсів. 7. Принцип підконтрольності – обов'язковий внутрішній та зовнішній контроль за діяльністю публічної адміністрації, в тому числі судовий. 8. Принцип відповідальності – обов'язок публічної адміністрації нести юридичну відповідальність за прийняті рішення, дію та бездіяльність.

Програми – плани, які охоплюють достатньо велику кількість дій, що не повторюються в майбутньому.

Продуктивне управління є одним з головних цінностей публічного управління у зв'язку з орієнтацією діяльності органів влади на надання управлінських послуг, що потребує запровадження нових стандартів функціонування та врахування потреб споживачів.

Професійна категорія включає наступні складові: ідеалізм в дії; професія; академічна сфера.

Процесний підхід до управління – система поглядів на менеджмент, що розглядає управління як серію взаємопов'язаних дій (функцій управління), котрі реалізуються у певній послідовності.

Пряме (безпосереднє) публічне адміністрування – надання публічних послуг населенню державними установами.

Публічна влада – суспільна державна влада, що дає можливість громадянам брати участь в ухваленні політичних рішень і обирати своїх представників в органи державної влади та органи місцевого самоврядування, тобто реалізовувати принцип народовладдя.

Публічна політика і публічне адміністрування не можуть бути відділені через неможливість окремого існування. Одна приймає рішення, інша – його виконує. Публічна послуга – послуга, що надається працівниками адміністрацій юридичним або фізичним особам, відповідальність за якість несе держава або адміністрація.

Публічна служба – професійна цивільна служба в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, інших публічних організаціях, підприємствах і установах, що надають публічні послуги.

Публічне адміністрування – один з аспектів більш широкого поняття – управління, зміст якого було визначено як певна дія для досягнення конкретної мети; це професія, покликана використовувати унікальне мистецтво та науку управління для вирішення проблем суспільства; це органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та інші суб'єкти, які відповідно до закону чи адміністративного договору мають повноваження забезпечувати виконання законів, діяти в публічних інтересах; реалізується публічними службовцями, які працюють у публічних організаціях і виконують широке коло задач; пов'язане зі здійсненням публічних інтересів, що використовуються політичними діячами у передвиборчих програмах; невід'ємно пов'язане із виконанням законів і не може існувати без законодавчої бази.

Публічне адміністрування – скоординовані групові дії з питань державних справ, які: пов'язані із трьома гілками влади (законодавчою, виконавчою, судовою); мають важливі значення у формуванні державної політики; є частиною політичного процесу; значно відрізняються від адміністрування у приватному секторі; пов'язані із багаточисельними приватними групами та індивідами, які працюють у різних компаніях та громадах. Публічне адміністрування охоплює систему державної виконавчої влади і місцеве самоврядування, є діяльністю з формування, впровадження, оцінювання та модифікації публічної політики. Публічне адміністрування розглядається як теорія і практика державного управління, яка характеризується реалізацією адміністративних процедур шляхом публічної діяльності, застосування інструментів демократичного врядування, упорядкування суспільної діяльності та надання адміністративних послуг як засобу реалізації прав та свобод громадян.

Публічне адміністрування у вузькому розумінні – професійна діяльність державних службовців, яка включає всі види діяльності, спрямовані на реалізацію рішень уряду, вивчення, розробку та впровадження напрямів урядової політики.

Публічне адміністрування у широкому розумінні – вся система адміністративних інститутів із ієрархією влади, за допомогою якої відповідальність за виконання державних рішень спускається зверху донизу.

Публічне адміністрування як діяльність відображає лише культурні норми, потреби та владні реалії певного суспільства.

Публічне адміністрування як діяльність уряду є сукупністю дій чиновників, що здійснюється з метою забезпечення повсякденної життєдіяльності громадян держави.

Публічне адміністрування як професія має розвинуті цінності та етичні стандарти.

Публічне адміністрування як фаза у циклі публічної політики є стадією, етапом в процесі розроблення і реалізації публічної політики, який ніколи не закінчується. Публічні організації мають специфічні взаємозв'язки із зовнішнім середовищем, оскільки сфера їх діяльності пов'язана із виробництвом суспільних благ і наданням населенню публічних послуг.

Публічні службовці – особи, що обіймають адміністративні посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих, консультативно-дорадчих, контрольно-наглядових та інших управлінських функцій, а також наданням адміністративних і публічних послуг.

Публічні функції – види діяльності публічних адміністрацій, які пов'язані з виконанням суспільних законів та наданням адміністративних та публічних послуг. Публічність організацій (ступінь належності до публічного сектору) визначається поєднанням параметрів політичної та економічної влади.

Публічному адмініструванню як сфері дослідження притаманна міждисциплінарна природа, тому що воно містить в собі напрацювання політології, соціології, ділового адміністрування, психології, прав, антропології, медицини.

Public administration – державне управління, або впровадження державної політики, переважно виконавчою гілкою влади.

Public policy – компромісний варіант між державною і публічною владами.

Public: взаємопов'язані дії, що стосуються, або зачіпають нації, держави або населення; протилежне приватному, народ, нація, що не пов'язані з урядом цієї країни; - все, що пов'язане з нацією, державою, суспільством, а також все. Що знаходиться у бінарній опозиції до поняття «приватний».

Результативність – наслідок того, що робляться потрібні речі.

Результативність управління – цільова спрямованість системи управління організацією на створення потрібних, корисних речей, що можуть задовольняти певні потреби, забезпечити досягнення кінцевих результатів, адекватних поставленим цілям.

Ринково-ліберальний підхід до належного урядування ґрунтується на моделях нової економіки, нового менеджменту, нового публічного адміністрування, активного впровадження у діяльність органів публічної влади інструментів і технологій, що використовуються у приватних бізнес-структурах тощо.

Розподіл ресурсів – спосіб розподілу обмежених ресурсів організації між окремими підрозділами. Пропорції розподілу ресурсів визначаються вибором сфери стратегії.

Самостійне управління (самостійний відділ) – структурний підрозділ одногалузевого або однофункціонального спрямування. До складу управління входять не менш як два відділи.

Самостійний сектор – структурний підрозділ, що утворюється для виконання завдань за окремим напрямом діяльності органу виконавчої влади, функції якого неможливо поєднати з функціями інших структурних підрозділів, з чисельністю не менш як два працівники.

Синергія – ефект цілісності, можливість отримання додаткового ефекту шляхом інтеграції всіх можливостей організації. Синергічний ефект виникає як результат інтегрованої реалізації всіх елементів стратегії.

Системний підхід до визначення ефективності – погляд на ефективність діяльності організації, що передбачає визначення основних елементів в організації (входи – процес – виходи) та необхідність її адаптації до умов системи вищого рівня, частиною якої вона є (зовнішнього середовища).

Системний підхід до управління – система поглядів на менеджмент, що розглядає організацію як систему в єдності частин, з яких вона складається, та зв'язків з її зовнішнім середовищем.

Ситуаційний підхід до управління – система поглядів на менеджмент, що визнає подібність загальних процесів управління та специфічність прийомів управління, вибір яких залежить від конкретної ситуації.

Сітьове планування та управління (СПУ) – система специфічних методів планування й управління процесами розробки (реалізації) проектів шляхом застосування сітьових графіків.

Соціальне врядування – набір норм, цінностей та поглядів і переконань, які скеровують рішення та поведінку.

Соціальні зв'язки – взаємодія індивідів (суб'єктів, діячів, акторів) у формі обміну соціальними діями, що є первинним елементом соціального капіталу, який зберігає властивості суспільства, бо орієнтація власних думок, планів і наступних дій на іншого є містком до сполучення кожного з нас із знайомими і незнайомими людьми, групами і врешті-решт – суспільством, яке і складається з величезної кількості взаємодій, тобто зв'язків.

«Соціальна людина» – співробітник організації, поведінка якого орієнтована на колектив і формується під впливом стосунків з іншими працівниками та групових норм, на відміну від «раціональної людини», поведінку якої визначають особисті економічні інтереси.

Спонування – потреба, усвідомлена з погляду потреби здійснення конкретних цілеспрямованих дій.

Статистичні методи обґрунтування управлінських рішень – методи, що ґрунтуються на збиранні й обробці статистичних матеріалів та врахуванні випадкових впливів і відхилень.

Статус публічного адміністрування як професії може бути визначений за допомогою тесту на професіоналізм.

Стиль керівництва – манера поведінки керівника стосовно підлеглих, за допомогою якої здійснюється вплив на працівників організації.

Стиль управління – сукупність прийомів, способів, методів функціонування органів державного управління, органів місцевого самоврядування або їх посадових осіб, тобто увага акцентується на змісті їх діяльності, ролі, можливостях, впливу тощо.

Стратегія – генеральна довготермінова програма дій та порядок розподілу пріоритетів і ресурсів організації для досягнення її цілей.

Схема організаційної структури управління – відображення структурних взаємозв'язків основних рівнів та підрозділів організації, їх підпорядкованості.

Традиційна влада – форма легітимної влади, що виникає внаслідок визнання підлеглим права керівника віддавати накази і свого обов'язку йому підкорятися.

Трудові ресурси – частина населення, що має фізичний розвиток, розумові здібності і знання, які необхідні для роботи в народному господарстві.

«Універсальні принципи управління» – сукупність визначених А.Файолем основних, фундаментальних положень, норм і правил, що

відображають вимоги до управлінської діяльності та якими слід керуватися менеджерам у практичній роботі.

Управління – найзагальніше поняття, що поширюється на велике коло різноманітних об'єктів, явищ і процесів (технічні, господарські, суспільні та державні системи тощо).

Управлінське рішення – первісний, базовий елемент процесу управління, що забезпечує функціонування господарської організації шляхом взаємозв'язку формальних і неформальних, інтелектуальних та організаційно-практичних аспектів менеджменту.

Формалізація – ознайомлення нового працівника у процесі прийняття в організацію з характеристикою його роботи в письмовому вигляді.

Функціональний підхід до оцінювання ефективності управління – погляд на ефективність управління з позиції організації праці та функціонування управлінського персоналу, тобто результатів і витрат самої управлінської системи.

Функція (від лат. Function – виконання, звершення) – робота, діяльність із виконання певних завдань.

Функція державного планування передбачає визначення насамперед векторів і цілей майбутнього розвитку та обґрунтування правових, організаційних і ресурсних засобів їх досягнення.

Центр витрат – підрозділ організації, керівник якого контролює потоки витрат (відділ досліджень і розробок, відділ заробітної плати тощо).

Централізація не визнає будь-які форми автономії та самоврядування; за цією формою виконання публічних завдань повністю доручається державним службам, крім того всі адміністративні рішення ухвалюються виключно центральною ланкою державної установи.

Центр доходів – підрозділ організації, бюджет якого формується на отримуваних доходах або групових надходженнях (відділ збуту та реалізації послуг тощо).

Центр інвестицій – підрозділ організації, бюджет якого розраховується на підставі вартостей активів, що використовуються для досягнення заданого рівня прибутку.

Цільовий механізм публічного адміністрування – сукупність спеціально підібраних для розв’язання наявних суперечностей та вирішення проблемної ситуації взаємоузгоджених методів управління, через використання яких здійснюється практичний вплив органів публічного адміністрування на соціально-економічну територіальну систему країни, її підсистем або елементів для забезпечення досягнення конкретної мети, що сприятиме розвитку всієї системи або її складових в обраному стратегічному напрямку із додержанням низки визначальних принципів.

Цільовий підхід до визначення ефективності – погляд на ефективність діяльності організації з позиції досягнення мети як критерію для оцінювання ефективності.

Цикл менеджменту – процес виконання функцій менеджменту в певній послідовності (планування – організація – мотивація – контроль).

Часова модель організаційної ефективності ґрунтується на системному підході та додатковому факторі – параметрі часу.

Чинниками стилю державно-управлінської діяльності є: ступінь складності вирішуваних задач; політичний режим; рівень економічного розвитку країни; реальний ступінь забезпечення прав та свобод людини; імідж країни на міжнародному рівні; ступінь координованості роботи гілок влади; національна свідомість та патріотизм громадян.

Школа людських відносин – система поглядів на менеджмент, що досліджувала переважно проблеми індивідуальної психології працівників організації.

Школа науки управління (кількісний підхід) – система поглядів на менеджмент, що розглядали управління як систему математичних моделей і процесів. У центрі уваги цієї школи перебуває математична модель, за допомогою якої управлінську проблему можна відобразити (передати) у вигляді основних її цілей та взаємозв’язків.

Школа наукового управління – система поглядів на менеджмент, що спрямовані на дослідження проблем підвищення продуктивності праці робітників (безпосередніх виконавців) шляхом удосконалення операцій ручної праці (Ф. Тейлор, Ф. Гільберт та Л. Плбрет, Г. Форд, Г. Гант).

Школа організаційної поведінки – система поглядів на менеджмент, що концентрували увагу на вивченні типів групової поведінки, розумінні організації як складного соціального організму, який перебуває під впливом певних уявлень, звичок, конфліктів, культурного оточення тощо.

Юридична особа – це об’єднання, наділені майном, що діють від свого імені і в межах свого майна, мають громадські права та обов’язки і від свого імені виступають як одна зі сторін у судовому процесі.

Явні витрати – фактичні витрати фірми, включаючи заробітну плату, вартість матеріалів та орендну плату за користування майном.

Якісні методи обґрунтування управлінських рішень – методи, що використовуються в умовах, коли фактори, які визначають прийняття рішення, не можна кількісно охарактеризувати або вони взагалі не піддаються кількісному вимірюванню.

Навчальне видання

**ШИКЕРИНЕЦЬ В.В.
БАЗІНЯК І.І.
МАЛАНЮК Т.З.
ФЕДОРАК В.В.
ДУТЧАК О.І.**

**«ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЮ
СФЕРОЮ»
Навчально–методичний посібник**

В авторській редакції
Гарнітура Times New Roman
Наклад 300 прим.